

Datum
2017-01-24

Diariernr
2016-5537

Ert datum
2016-09-29

Er referens
Fö2016/01252/MFI

UB-ledningsstöd
Carl-Axel Hermansson
070-565 69 21
carl-axel.hermansson@msb.se

Regeringskansliet
Försvardepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2016:63 En robust personalförsörjning av det militära försvaret

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ser positivt på utredningens förslag om att från och med 2018 införa en personalförsörjningsmodell för det militära försvaret där frivilligheten kompletteras med en återupptagen tillämpning av totalförsvarsplikten. MSB bedömer att reformen är nödvändig för att Försvarsmakten långsiktigt ska kunna lösa sina uppgifter.

MSB noterar att frågan om vapenfri tjänst inte har behandlats i utredningen. Om skyldigheten att fullgöra mönstring och värnplikt åter ska tillämpas bör även behovet av att kunna erbjuda vapenfri tjänst belysas, liksom frågan om var denna i så fall ska fullgöras.

Civilplikt

Utredningen har enligt sina direktiv begränsats till att omfatta det militära försvaret och därför inte beaktat frågor som rör personalförsörjningen för civilt försvar. Det är MSB:s uppfattning att även personalbehovet för civilt försvar behöver uppmärksammas och analyseras. De behov som finns av att i fredstid utbilda personal med civilplikt och vidta andra förberedelser med syfte att säkerställa personalförsörjningen för olika civila verksamheter under höjd beredskap bör prövas och klargöras.

Folkförankring och samhällsinformation

MSB stödjer utredarens resonemang kring begreppet folkförankring och vikten av samordnad kommunikation mellan myndigheter och organisationer. Befintliga informationssatsningar bör utgöra en utgångspunkt och information om totalförsvarsplikt och totalförsvar riktas brett mot olika målgrupper. Kommunikationssatsningar är ensamt ingen garanti för en folklig uppslutning och ett brett engagemang. Förståelse, motivation och delaktighet liksom att individen ser sig själv som en resurs med möjlighet att påverka är nödvändigt för ett bredare engagemang i samhället. För detta krävs ett antal faktorer som till del samverkar med varandra.

Grundläggande är att staten på ett pedagogiskt sätt kan kommunicera de aktuella hoten och riskerna för att allmänheten ska förstå behovet av ett totalförsvar och vilja bidra till detta. En annan faktor är allmänhetens kunskaper om totalförsvar och frågor om samhällsskydd och beredskap ur ett brett perspektiv. Här har bland annat MSB och de frivilliga försvarsorganisationerna en viktig uppgift att fylla. En tredje faktor av betydelse för folkförankringen är att de som genomför värnplikt upplever den som meningsfull och relevant och att utbildningen håller hög kvalitet. I bästa fall kan den också ge kunskaper som är av nytta i det civila livet. Här bör man från samhällets sida på ett tydligare sätt uppmärksamma de kunskaper och kompetenser som den som genomfört totalförsvarsplikt erhållit. Kunskaper och kompetenser som kan vara till fördel inom flera yrken och utbildningar bör också värderas därefter.

För att ytterligare skapa goda förutsättningar för ett slags folklig förankring bör det offentliga underlätta och stimulera människors möjlighet till engagemang för vår gemensamma säkerhet och beredskap genom att erbjuda och stödja olika plattformar och fora för dialog och delaktighet så nära medborgarna som möjligt och utifrån olika behov och förutsättningar.

Utredningen anser att det är en utmaning att använda skolan för att nå ut med samhällsinformation till unga. MSB delar denna syn. För att detta ska fungera krävs att skolans styrdokument inkluderar hur skolan ska bidra till folkförankring om totalförsvar och krisberedskap.

I detta ärende har överdirektör Nils Svartz beslutat. Carl-Axel Hermansson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Looström och chefsjuristen Key Hedström deltagit.

Nils Svartz

Carl-Axel Hermansson